

EPITO ME

ROMANORVM PONTIFI-
cum, à sanctissimo Petro,
vsque ad Paulum eius
nominis Tertium,
PER GEORG. VICELIVM.

APOSTOLVS PAVLVS AD
Titum capite primo:

Huius rei gratia reliqui te in Creta,
vt quæ defunt, corrigas, & con-
stituas oppidatim pre-
sbyteros &c.

Coloniæ ex officina Ioannis Quentel, An-
no M. D. XLIX.
Cum gratia & priuilegio Imperiali.

INTEGR
RIMO VIRO IOAN
NI LANDAVO MYROPOLAE,
FRATRVELI CHARISSIMO

SVO S. P. D.

Aec ego nu-
per ex Bapti-
stæ Platinæ
hierographia
quum à bello
Imperatorio
nonnihil ocij
esset, conno-
taui, idque vt
memoriæ im

becillitati consulerem, non vt ederem vn-
quam. Verùm quum animo reuoluissẽm,
editiuncula libelli qualiscunq; catholicis
in Christo fratribus gratificari me posse,
passus sum Commétariolum hunc, Catalo-
gi vice prouulgari, maximè, vt testimoni-
um etiam, quod liberæ volûtati debeo, de
Episcopis Ecclesiæ Latînæ passim extaret.
Bapt. Platinam ab omni parte quidem se-
cutus sum, sed prorsus Laconicè, verbisq;

A 2 alijs

alijs, & indiligētius quàm debui: vt vel in-
dè appareat, istuc mihi priuatim enotatum
fuisse. Iā huic Pontificū Ro. maiori classi, si
qs Hierosolymitanos, si qs Antiochenos, si
quis Alexandrinos atq; Constantinopoli-
tanos Episcopos, Patriarchas, presbyteros
& diaconos addat: quāta, obsecro, & quā
modis omnibus augusta ac veneranda erit
panegyris grauissimorum virorum? Nem-
pe per quos spiritus domini, bene funda-
tam ab Apostolis Ecclesiam catholicā mi-
rabiliter extruxit. Horum equidem multa
millia toto terrarum orbe extiterūt, quos
Orthodoxi tanquam patres, non prae-
ceptores tantū, merito suo honoramus, vni-
cū dolentes, apostolicos viros, Christi Iesu
ministros, Theologos sanctissimos atque
eosdem eruditissimos scriptores, haud ali-
ter despici, ac si fuissent abiectissimi calo-
nes & lixæ. Qui digni nunquam facti sunt,
vt his Pontificibus corrigiam calceamēti
soluant, sic se tamen audent gerere publi-
citus, vt stolidi hodie plebs deiseret, talib⁹
apostolis & euangelistis scilicet, nunc pri-
mū in Germania religionem Christiā-
nam plantari. Sed hoc loco sectas infecta-
ri

ri nolim, vtpote quarum iudicium appro-
pinquat. Te fidelissime Ioannes adhortor,
ne in certamine catholicismi lassescas, qui
hactenus acerrim⁹ perlitisti miles, homo
Dei existens, literisq; sacris in tantum eru-
ditus, vt mederi etiam animę proximi tui
queas, non solū medicari corpus. At so-
lus relictus Illebij sum, inquis, & aduer-
sarij multi. Imò Dñs cæli tecum est, cum que
eo non tantū septem illa electorum mil-
lia Helix temporibus, sed etiam centū qua-
draginta millia signatorum illorū, de qui-
bus Apocalypsis apostolica: adeoq; vniuer-
sa communio sanctorum cum Christo in
paradiso triumphatū, cuius cōmunio-
nis tu confors es, & in illo mystico corpo-
re membrum non exiguum, præterquā
q̃ fraternitatem in terris multo copiosissi-
mam, Christoq; Deo deuotissimam habes.
Ne respice in patriam Buchoniam, alioqui
cum aratore respectante præuaricaberis.
Fateor, sed cum dolore, familia nostra Lan-
dauiça, chrestologijs prædicatorū inesca-
ta, maluit ab Ecclesiastica disciplina, ad li-
centiam schismaticā discedere, quā no-
biscum vnanimiter durare, & odijs impla-

3. Reg. 19.
Rom. 9.
Apo. 14.

cabilibus conuicijs, vituperijs, periculisq;
obijciunt non cuiusuis est, perpeti contem-
ptum illum publicum. Tu autem aui no-
stri fidem, ac auiæ pietatem referre mauis,
quã esse degener. Quoties recordor, quàm
religiosa fuerit auiæ, toties recreor. Dixeris
alteram Annam Phanuelis. Huius vestigia
filia Agnes Landaua, qua matre in mūdum
prodij, pulchrè secuta, quid non bonæ rei,
cū in terris ageret, est executæ? Parentum
ego honestatem mūdānam in præsens non
prædico, sed religionem Ecclesiasticā ex-
tollo, qua illi ad vitimam vitæ metam vsq;
conspicui, Christum redemptorem in Ec-
clesiæ vnitate coluerunt. Vt illorum autem
honestatem, & in rebus agendis prudenti-
am atq; dexteritatem nos imitari decet, ita
cum primis pietatem Christianam expri-
mere conuenit, tanquam cum illis in futu-
ro etiam seculo victuros. Cōglutinauit nos
cum illis generatio, & eosdem cum eisdem
associāuit regeneratio, quo min⁹ ab illis
vnquam diuellemur. Erimus autem diuulsi,
simul atq; eam Ecclesiam deseruerimus, in
qua illi Deo creatori suo, in simplicitate
cordis, & fide nō ficta continuò seruierūt.

Iam

Iam verò papas ad te omnes mitto, vt omnes
videas, sed non ex æquo omnes audias, Cer-
tè maior horum pars probata subsistit, con-
tra quos portæ omnium sectarum nō præ-
ualeant. Præstare ego non possum, q; aliqui
carnaliores quàm spiritaliores viæ fuerunt.
Dei est iudicium, tam de illis, quàm de no-
uis superatendentibus, in quibus seculari-
tas abundanter inhabitat, quive pro modu
lo suo antichristos suos propemodū equāt.
Nosce te ipsum, inquit ille. Si omnes omnia
possunt, fac in vobis id comperiamus. Illos
vt non excuso, ita nō decere arbitror, illos
ab his accusari debere, qui ipsi excusatione
indigeant. Talia missa faciam. Dominus le-
sus te constantem reddere dignetur, vt in-
fracto pectore pergas esse Christianus ca-
tholicus, & permanere in his, quæ semel am-
plexus es. Amen. Salutem dices amicis An-
dræ bis crucifixi, præsertim Vol-
phio Hedioni, Galeno nostro.

Vale in Christo Iesu do-
mino nostro.

Georgius Vuic.

A 4

PE-

PETRVS APOSTOLVS.

DE hoc pastore orbis terrarū, nemo verius scripsit Luca, Clemēte, Egesippo, & Caio historiographo. Hi em̃ scriptores res ceu paralipomenum, hoc est, quod S. Lucas tacitū reliquit de B. Petro, posteritatis memoriæ mādārunt. Hic Clemēs, Egesippus & Cai⁹ vanitatis condēnāt Marfilīū Patauīnū, qui cū primis apostolū hūc Romæ fuisse negat. Marfilij verò hui⁹ sectatores Luteristæ, testimonij eius evidentibus pūdefacti, ea super re conticescunt.

Linus.

² Apostolicus om̃ino vir, tēpore Vespasia ni Cæsaris Ro. beati Petri res gestas descripsisse credit, maximē digladiationē ei⁹ cū Simone dānatīs. homūcione. Hic Pōtifex Roman⁹, spiritus sancto imbut⁹, ac vitē sanctimonia cōspiciuus, miracula edidit, liberādo demoniacos, ac viuificādo mortuos &c. martyr tandem factus Saturnino consule. Ceterū de horum Pontificum sanctissimorū serie non vsq; adeo laboro. Nec magni refert, Linus ne Clementem præcesserit, an verò Clemens Linum. Vide Irēnēum & Augustinum.

Cletus Ro.

Spiritu

EPITOME.

9

Spiritu, doctrinaque eximius, temporib⁹ Vespasiani & Titi imperatorū. Quō tēpore floruit S. Lucas Euangelista, 83. annorum. Vixit Cletus verē sanctissimus, & verus ædificator Ecclesiæ Christi Iesu supra firmam petram, vsq; ad Domitiani tyrānidem, cuius mandato Martyrio coronatus est, cū præsuisset 12. annis.

Clemens I. Romanus.

4

Sub Domitiano, q in affligēdis Christiānis fratrib⁹ nostris Neroni fuit secūd⁹. Erat autē Clemens longē doctissimus, id quod, quæ reliquit, præclara monumenta testantur. Iam sanctissimū fuisse declarant, quæ edidit virtute Dei, signa, præsertim in exilio. Quia verò Religionem nostram plurimū adauxit prædicando atq; operando, incitauit Traianum Satanas, vt ad ancoram alligatus Clemēs, in mare proijceretur, tanquam maleficus. Rectē constituerat vir maximus, vt per regiones passim existeret Notarij, qui conscriberent gesta Martyrum, quorum istis seculis prouentus vberrimus extitit. Nouē annis præsui, neq; em̃ numero menses, dies, horas.

Anacletus, Atheniensis.

5

A 5

Ponti-

Pontifex spiritu ac gratia Dei p̄fulgens, Ecclesiam tot additis animabus locupletavit. Martyrio decoratus imperante Traiano, quo tēpore Crucem quoq; suam pertulit sanctissimus Episcopus Ignatius, necnō S. Simon cōsobrinus dñi Iesu, qui Hierosolymis Ecclesiæ p̄fuerat.

6 Euaristus, Bethlehemites.

Temporibus p̄secutionum, quas apologeticis suis mitigare conati sunt Quadratus & Aristides è nostris Christiani eruditissimi. Quibus temporib⁹ & Papias auditor Ioānis vixit. Hos viros Apostolicos nemo satis vnquam laudauerit.

7 Alexander I. Romanus.

Imperante Hadriano Cæsare, paululum erga nostros placato, adeoq; benefico, sed Iudæis iniquissimo. Quo ævo Cochabas pseudochristus in Palæstina insaniit. Hic Alexander religionem nostrā p̄dicando atq; baptizādo in primis iuuit, Rituū & cæremoniā quoq; nōnullarū author. Nominē Ch̄iani gratia, p̄side Aureliano, supplicia grauissima passus, ad mortem vsq;.

8 Sixtus, alij Xystus, Rom.

Apostolicus Pontifex, sermone opereq; potens,

potēs, quivē Ecclesiā Christi Iesu pijs quibusdam statutis ornavit. Idem instituit in Ecclesia canendum Trisagion. Pastor erat pro ouibus aliarum quoq; nationum sollicitus. Ob fidem Christianam, & Ch̄iana merita perdidit animam, sed vt eam in cælis honoratissimam reperiret.

Telesphorus, Græcus.

9 Regnante Imp. Antonino Pio. Floruit eodem tempore Iustinus philosoph⁹ Christian⁹, mox idem Martyr. Porro Telesphorus Papa religiosissimus decorandi Christianismi gratia, obsequia diuina diligenter exauxit, institutor aut certē restitutor Ieiunij Quadragesimalis, & triplicis in Natali dominico Liturgiæ: inq; eadem doxologiæ concinendæ author. Testis is Christi Iesu est, tam ore, quàm cruore.

Higinus, Atheniensis.

10 Officia boni pastoris, Ecclesiastici piscatoris, Ch̄iani venatoris ac in messe operarij fecit hic quoq; pontifex à Petro decimus. Hoc pastore floruit Polycarp⁹ & Melito p̄æsules Asiæ, sanctiores ne, an doctiores, dubitare, quàm asseuerare tutius dico. morte non incruenta obiit.

Pius

11

Pius I. Italus.

Sub Antonino Vero. Multa hic verè pi-
us Pius, ad ornamentum Ecclesiasticæ Reli-
gionis constituit, præsertim decorandis sa-
cramentis Baptismati & Eucharistiæ. Eodè
æuo vixit S. Hermes, qui scripsisse dicitur
Angelicum Pastorè. Item scriptores Theo-
logici Apollinarius, Philipp^{us} Epif. Creten-
sis & Musanus, aduersus varias hæreses &c.

12

Anicetus, Syrus.

Præfuit & is optimè. Quæ constituerit,
suo dicatur loco. Pro Christo sanguinem
fudit. Huius tempestate vixit ac scripsit
Egesippus, Religionis nostræ buccinator
magnificus, qui idem contra idololatrias li-
brum composuisse dicitur.

13

Soter, Campanus.

Christo saluatori Soter hic in armis spi-
ritalibus militauit, sub incommodo Com-
modo, illud vnum agens, vt animas Chri-
sto Iesu desponsatas, eidem sponso saluan-
das adduceret doctrina verbi, & exemplo
vitæ. Hoc institutore, vtimur solenni copu-
latione desponsatorum, quæ fit benedicen-
te presbytero. Quæ ætate viguerunt scri-
ptores Theologici, Dionysius Corinthio-
rum

rum Episcop^{us}, & Clemens Alexandrinus,
præceptor Origenis &c.

Eleutherius, Græcus.

14

Bonus pater familiæ, de thesauro suo no-
ua cum veteribus proferens, effecit, vt ma-
gna pars Britannia ad Religionem Christi
Catholicam accederet. Quibus temporibus
persecutio paulisper conqueiuit. Mul-
ti Theologiæ scriptores sub hoc Pontifice
contra hæreses dimicauerunt.

Victor I. Apher.

15

Sub Imp. Aelio Pertinace, Ecclesiæ curâ
gessit à seculo diuifus. In his Papis abundat
spiritus, sed in posterioribus maleuada ca-
ro. Victor hic celebris factus est Paschali
disputatiõe, qua de re Theophilus Palesti-
nus. Huius tempore scripserunt Theologi-
cè Sextus & Iudas Chronographus. Scri-
psit Victor etiam, quæ ad rem Christianâ
pertinent.

Zephyrinus, aliàs Seuerinus, Rom.

16

Pontifex rei diuinæ magis, quàm huma-
næ intētus, inquit Platina. Sanxit hic quo-
que Canones aliquos, authoritate videli-
cet sedis Rom. præsertim de participatio-
ne Laicorum annua, circa festum pascha-
tos.

tos. Floruerūt Zephyrino papatum gerēte Theologi scriptores, Heraclius enarrator Apostoli Pauli, & Candidus qui Hexaemeron edidit, quemadmodū & Appion sub Eleutherio. itē Origenes, cuius pater Leonides sub Seuero Pertinace Imp. propter Euāgeliū detrūcatus est. Circa idē tēpus uixit Tertullianus, Theologus acerrimus.

17

Calistus I. Romanus.

Feruēte rursū persecutione. Porro Ecclesiā perutilem, Ieiunationem anni quadruplicem, quam hic Calistus instituit, nō possum non probare.

18

Vrbanus I. Romanus.

Anno
salutis
206.

Imp. Aurelio Antonino seu Heliogabalo, inter multos illaudatissimo, Papa sanctitate uitæ & doctrina singulari multos vndi quaq; mortales ad Euāgelium efficaciter trahens, tandem Martyrij coronam accepit. Vixerunt tum Iulius Aphricanus Chronograph⁹, Tryphon acroates Origenis, & Minut⁹ Felix Ro. causidicus. Eodē tēpore instruxit nobilissimam Bibliothecam Hierosolymis Alexāder ibidem Episcopus.

19

Pontianus, Romanus.

Tempore Alexātri Imperatoris Mammeæ

meæ filij, Anno dñicæ incarnationis 245. Operarius ministerq; Christi, ac dispensator mysteriorum Dei, exilium ac supplicium pro Euāgelio proq; Ecclesia passus in Sardinia, domino spiritum suū cōmendat atq; exhalat. Quo tempore Origenes rem Christianam feliciter prouehit, prædicās, scribēs, disputans, hæreticos cōuertēs &c. Mammeæ Augustē ob ingenij laudem percharus: Imò Christianæ etiā fidei, cui tam filius Alexander, quàm Mammea mater ex intimo fauit. primus em̄ Alexander ex Imperatorib. Ro. virtutem Christi Iesu admiratus, bene sentire de Christianis cepit.

Antherus, Græcus.

20

Vir Dei, si quis alius, sub tyrannide Maximini Imperatoris Rom. Hic pontifex curauit, vt res gestę sanctorum Martyrū à Notarijs in hoc delectis, accuratē describerentur, & descriptæ asseruaretur in ærario Ecclesiæ. Certē tali fonte sacrarum historiārū ac similibus hausta ferē sunt, quæ hodie de sanctis gesta nouimus. Decretum huius super Episcopa, vtinam tam esset grati pastorum Papis, quàm est vtile Christianis plebibus. Hodie nihil aliud desideramus in Episcopo

Episcopis, quàm quod Episcopam quisq;
suam non eo animi ardore pascit ac regit,
quo debet. Sed œcumenica catorthosi oia
suum in ordinem redigentur. Decorata au-
tem hic Antherus Ecclesiam suo sanguine,
quam verbo pavit.

21

Fabianus, Rom.

Imperante Philippo, Cæsare Christiani-
simo cum primis addicto. Sed Decio post
favente in fratres, Martyr Fabianus esse-
ctus est. Vivens ipse quoq; vigilavit, ut cõ-
scriberentur Martyrologia, Martyribusq;
cœmeteria pararentur. Ritus sacri Chri-
smatis à S. Fabiano in usum sacramentorũ
institutum esse, constanter affirmant. Sub
hoc laboravit adhuc Origenes in vinea do-
mini, Theologie p̃fessor simul ac scriptor:
item Heraclas Alexandrinus &c.

22

Cornelius, Rom.

Sub persecutore Decio, quem septimũ
hostem Christi & Ecclesiæ numerant. O
Evangelio dignum Pontificem, ô spiritũ
Christi in hoc Pontifice magnum. Ad hũc
deq; hoc multa S. Cyprianus exaravit, quo
tẽpore scripsit & Dionysius Epif. Alexan-
drinus, Origenis olim auditor. Cæterũ
homo

homo Dei Cornelius licet in exiliũ depor-
tatus, regno tamen Christi minimẽ defuit.
Tandem opt. miles Christi Iesu, & bonis
meritis plenus, non sine assertione verita-
tis, Decij mucroni cervicẽ, tanquam ovis
mansueta, præbuit. Tale supplicium pati
maluit, quàm adorare Martem.

Lucius, Romanus.

23

Fidelis servus in domo Dei, sub insecta-
tore Christiani nominis Gallo & Volusia-
no, quando & S. Cyprianus vestem suam
in sanguine agni lauit. Lucius Pontifex Ro-
m. ovis occisionis, Ecclesiam locupletavit, pa-
radisum replevit.

Stephanus, Romanus.

24

Egregia opt. Pontificum exempla no-
bis Ecclesia proponit, quoties vel nomi-
nantur tantũ Episcopi vrbis Romæ ta-
les. Furente Gallieno, sit victima Stephanus,
accepta corona iustitiæ. Quibus temporibus
floruit scriptor Theologicus Malchion
Antiochenus Ecclesiæ presbyter, q̃ scri-
psit contra sc̃ctas.

Sixtus II. Græcus.

25

Ex Philosopho Pontifex, è terreno cæ-
lestis œconomus, Christiani gregis exem-
plar.

plar. Absumpſit hunc quoq; vnâ cum tot Martyrum Chiliadibus Deciana atq; Valeriana perſecutio. Huic ſancto Epifcopo ſanctus diaconus Laurentius inſeparabiliter adhæſit vſque ad vltima vitæ ſupplicia. Alter gladio, alter igne terris eximitur.

Dionyſius.

Amplificator Eccleſiæ Catholicæ, ſicut plerique alij huius Ro. Sedis Epifcopi. Nec eidem Eccleſiæ interim deſuit ſedes Hieroſolymitana, Antiochena & Alexandrina, tot vbiq; ſubortis hæreſibus. Scripſit circa hæc tempora Gregorius Cæſarienſis Epifcopus, virtute ſanctiſſimus, ac clariſſimus eruditione.

Felix I. Romanus.

Sequente in Fratres Imp. Aureliano, quo homicida Felix feliciffimè ad Chriſtū trāſijt, hoc eſt, à morte ad vitā. Non impiè cōmendauit perpetuæ Eccleſiaſticorum memoriæ ſanctos Chriſti Martyres, quorum indè Eccleſia Cathol. tam nomina, quàm facta publicitus decātat, cum magno Chriſtianorum fructu. Hæreſes iſta tēpeſtate varias nominare dedignor. graſſabatur eodē tēpore Satan aduerſus Eccleſiā & ferro tyrannidis

rānidis, & ſtylo hæreſeos. Viſtrix ea tñ cōſtitit, quòd ſit inuiſta. Floruit eadem tempore Anatolius Laodiceus ſcriptor, & eximius Theologus.

Eutyſchianus, Tuſcus.

Pontifex tot modis cōmendatus Eccleſiæ, nō Martyrio tantum, ſub Imp. Aureliano. Vixit eodem tempore Dorotheus Eunuſchus, Hebraicè Græcèq; doctiſſim⁹. Per eiufmodi tractatores Theologiæ dedit dominus ſalutem multis populis.

Caius, Dalmata.

Præpoſitus domus domini probatiſſimus, tyrannidē in Eccleſiā noſtrā exercente Diocletiano Imp. cuius ætate panegyris Martyrū in immēſum aucta eſt. iſſdē fermē tēporib⁹ coronatę fuerūt ſanctiſſimę Virgunculę Agnes & Agatha. Scriptores clauerunt Victorin⁹ & Pamphil⁹ Cæſarienſis, artiſicē Bibliothecę max. ſentio. Hic Cai⁹ ſacros Ordines ſuis diſtinxit gradib⁹: & q̄a regnū cælōrū exauxit, è cryptis ad lanienā tractus, animam creatori reddit.

Marcellinus Rom.

Hic pontifex perſecutione poſt Nero-nem decima, videlicet Diocletiani & Maxi-

B 2 miani,

miani, cum p̄fuiſſet Eccleſiæ 9. annis, fortiffimè pugnans vici, accepta laurea Martirij. Vir erat fugiens primùm, ſed denuò pugnauit, antea ceruus, poſtremùm leo. Legat Eufebiana hiſtoria de tot deq; tam inuſtatit ac acerbiffimis ſanctorum mortib⁹. Iſtis ſeculis ſanctiſſimi fratres noſtri, non ſcribenda modò, ſed prædicanda etiam, & in publicis Chriſtianorum cœtib⁹ decantanda fecerunt. Ab horum communione quis ſanus ſeparabitur?

31

Marcellus, Rom.

Pastor pascens Eccleſiam prudentia & ſcientia, ſecundū cor Dei, vt cum propheta loquar, plenus bonis operib⁹, mactatore Maxentio, ſpiritum ſeruatori ſuo tradit. Quibus temporibus paſſus item eſt Mauritius cum Thebana legione, non ſchiſmaticæ, ſed Religionis Catholicæ gratia. Præterea Coſmas & Damianus, aliq; complures ſanctiſſimorum Chriſtianorum.

32

Eufebius, Græcus.

Piſſimus Eufebi⁹ piſſimè p̄fuit Eccleſiæ Catholicæ, Doct̄or & idē pater Chriſtianorū. Qua etate crux Chriſti Hieroſolymis reperta eſt. Et floruit Eufebi⁹ hiſtoric⁹ Eccleſiaſtic⁹

&

& Laet. Firmia. Arnobij Theologi auditor.
Melciades, Apher.

33

Quo tēpore Conſtantine Imp. Magn⁹ tyrāno duos Maxentiū illū & Liciniū bello ſuperās, Chriſto Ieſu dño noſtro triūphū reportat, viāq; parat Euāgelicę Religioni, quo in miniſterio vſq; ad effuſionē ſanguinis ſui proceſſit. Eodem æuo corpora ſua Chriſto ſponſo immolārunt Dorothea & Sophronia virgines. In ſuper Petrus Alexandrinus præſul, & Lucianus Antiochenus ſacerdos, viri ſacrę Scripturę peritiſſimi. Statuta Pontificum oīm omnia nō recenſeo.

Sylueſter Rom. Pontifex XXXIII.

34

Quo tēpore primū quieuit tartare⁹ draco ab affligendis Chriſtianorū eccleſijs: tātū nimirū refert, Chriſto iuratum Imperatorem dominio potiri. Reddita igitur pace, Sylueſter, qui ob metū in Soraçte mōte latitārat, Romā redijt. huic ſe Coſtātin⁹ Mag. à Deo tractus, totū addidit, ſancto videlicet Pontifici ſanctus Cæſar. Nec veri diſſimile fuerit, donationē aliquam Conſtātini omnino extitiſſe: vniuerſam illā, q̄ cōſutata circumfertur, nullus defendero. Mirū dictū, quanta vis precioſæ ſupellectilis, ab hoc Cæſa-

B 3 re,

re, ministerijs ecclesiasticis donata sit. In di-
tandis Basilicis sacris ipsum penè Salomo-
nè superavit hic Cæsar. Prim⁹ ædificator tã
Petrini quàm Paulini Romę tēpli. in Bapti-
sterio cōstruēdo seipsum superavit. Quid
potuit regali extrui? Quãtas hic Cæsar opes
cōtulit in publica Chrianiſmi ornamēta?
Huius ætate vixit Antonius nobilissimus
eremita, cuius vitam descripsit Athanasius
Alex. magnatū Ecclesię messis esse cœpit,
prædicante verbum Dei Frumentio, Edi-
fio, ac alijs euangelizantibus.

Marcus, Rom.

35 Eiusdem Constantini Mag. florentissi-
mo tēpore rexit Ecclesiã Dei pōtiffex Mar-
c⁹, institutor in sacro canēdi Symboli, tã-
m à populo quàm à clero, sed ad formam
adeoq; normã Niceni Concilij: quod æuo
illo celebratū fuerat. ædificauit Marc⁹ tem-
platã spiritalia, quàm materialia. Vixit id
tēporis Iuēcus Hispa. Poeta Theologic⁹.

36 Iulius I. Romanus.

Temporibus Imp. Constantij, Constan-
tini Mag. filij, qui Constātius (siquidē ipse
Arianista fuit) cogebar Catholicos Arii do-
gmata, tanquam Euāgelij oracula recipere,

re,

re, quemadmodū hodie quoq; fit, adigen-
tibus nos ad sua Luteristis, quoties Princi-
pem Luteristā adepti sunt. Sed Iulius pōtiff.
non cessit dogmati, malēs vrbe cedere, ad
quam tamen exul redijt. Seueriora de fide
certamina Iulio cum hæreticis fuere, q tem-
poribus illis, fauente principe, dominaban-
tur sicut hodie Luteristæ. Hinc Athanasio
athletę pugnaciss. cum crebris disputatio-
nibus crebrę cruces acciderūt, sed victori.
Circa eadē tēpora multi doctiss. in Theo-
logia viri ac scriptores extiterunt. Hic Pa-
pa cœmeteria fieri fecit, non armaria, diuer-
sus ab illo Iulio, quem ætas nostra secun-
dum vidit.

Liberius, Romanus.

37

Triennali exilio mulctat⁹ ob impugna-
tum Arianismum, vnā cū oibus qui malue-
runt Athanasio, quàm Ario credere. Sed fe-
runt lapsum in sectas Liberium, satagente
Constantio hæretico principe, & tot vbiq;
doctis viris emergentibus, qui omnes Aria-
næ causę patrocinabantur. De Iulio & Li-
berio legatur Eusebius.

Felix II. Romanus.

38

Arianizate adhuc Constātio principe,

B 4 cui

cui illud tantum videbatur Euangelion esse, quod Arianistæ soli docerent. Felix Liberio melior Pontifex, hæresi, qua vi potuit, obstitit, Orthodoxæ fidei propugnator felicissimus. Pugnantem autem gladio verbi diuini contra hæreses, per seditionem hæreticorum cum alijs Catholicis interficitur.

39 Damasus, Hispanus.

Turbulenta tempestas ob varietates & tyrannides armatarum hæreseon: & si bonus ille Iouinianus Imp. regnaret, Damasus falso accusatus, iuste absoluitur, poena talionis in eos reiecta, qui innocentem accusarant. Papa doctissimus Damasus multa versu prosaque oratione scripsit, multa Christo Deo templa struxit. Sub hoc vixit S. Hieronymus Stridonensis, alijque.

40 Syricius, Rom. Pontif. XL.

Tempore Valentiniani opt. Imp. & Ecclesiæ restauratoris, quauis eodem tempore insinuat circa Arianismum Valēs Valentiniani frater, quo volente, multi Catholici, propter orthodoxæ constantiam, à schismaticis occisi sunt, non possessione tamen pulsi atque priuati. Accessit Gothica calamitas. Maior tamen erat ferocia superatendentium Lucij & Vrsacij &c.

Eodem

Eodem tempore floruit Hilarius pius presul & bonus scriptor. Insup Didymus Alexandrinus & Optatus Apher, & Aquilius Hispanus, & Gregorius Beticus, alijque Theologi rectoris doctores.

Anastasiu, Rom.

Pontifex Christo ac sacris deditus, temporibus Gratiani & Theodosij Imper. Catholicorum, quorum opera Ariana pestis deferbuit. Quam ad rem studia sua contulerunt eruditissimi Theologi, sanctique scriptores, S. Ambrosius Mediolanensis, Gregorius Nazianzenus, Basilius Magnus, Ephraem Syrus, Epiphanius Cyprius &c.

Innocentius I. Albanus.

Sub Theodosio Impatore optimo, Pontifex optimus. Hic, ut alij præcessores, Ecclesiasticam religionem & donis spiritualibus inuit, & carnalibus. Id temporis floruit Ioannes Chrysostomus, de quo pudenta fabula circumfertur. O damnandos impostores, qui in ludibrium sancti viri tam absurda consinxerunt. In hos alias. Vixit eadem ætate Cyrillus Hierosolym. Episcopus & Theologus, doctor & scriptor &c.

Zosimus, Græcus.

B 5

Re- 43

Regnantibus Arcadio & Honorio Imperatoribus. Alter enim oriēti, alter occidenti præsuit, uterque catholicus, ni fallor. Gothi ea tēpestāte Christianis populis multa intulere mala. Zosimi bona mens in prouehendis sacris declaratur. Ceremoniæ per sanctos hosce pontifices addite, reijci non merentur: abusus harum, si accessit, reseceatur. Floruit tum sanctus Augustinus Hipponensis, Theophilus Alexandrinus, Diosdorus Tarsensis, Tiberianus, Euagrius, Primasius, & cæteri Theologi, quorum tam viua voce, quam mutis chartis, res Christiana maiorem in modum ampliata fuit.

44

Bonifacius I. Ro.

Benefecit Ecclesiæ Bonifacius, quod nomen mihi illius Bonifacij Britanni gratia, auditu iucundissimum est, quem Germani & apostolum accepimus, & martyrem factum percepimus. Eodem tempore Bonifacij nimirum Rom. Episcopi cecumenici, vixit Gelasius Palæstinus, Dexter, Amphilocheus, Sophronius, Lucianus, Abundius, Ioannes Cassianus, Eutropius Augustini sectator, & Heros beati Martini discipulus &c. omnes Theologi doctores

doctores ac Ecclesiæ scriptores.

Cælestinus, Campanus.

45

Quibus temporibus Ecclesia catholica Vandalorum ac Hunorū impietate & crudelitate nimio perē afflicta fuit, præterquam quod conuulsa fuit intestinis hæresibus. Hic autem cælo dignus Cælestinus, rem diuinam multis modis exornauit, ordinando, instituendo, dando. Magna pars Occidentis eo seculo, Christo sociata, & ad vitæ spem apposita est. Cyrillus Alexandrinus adfuit pontifici huic, aduersum hæreses decertando.

Sixtus III. Ro.

46

Sub Theodosio iuniore, furentibus Barbaris, hinc Hunis, illinc Vandalis. Sixtus Bassus inimico (a quo mala multa prulerat) honorem exhibet inter tumuladum, religiosus admodum papa, donator & ditator Ecclesiarum. si verò in ipsa exteriora templa adeo liberales fuerunt, quanto putas fuisse liberaliores in pauperes fratres, hoc est, viua Dei templa? Vixit eodem tempore Eucherius Lugdunensis Episcopus & scriptor, Eusebius Cremonensis, & id genus plures Theologi.

Leo

47

Leo I. Tuscus.

Vir sanctissimus, nedum doctissimus. Quo in Petri sede sedēte, Vandali Italiam, adeoq; Romam ipsam depopulati atq; deprædati sunt, frustra deprecante mitissimo Leone. Sed iacturam sacrarum rerum resar sit Leonis liberalitas. Ad sacra enim cōuertit, quicquid habuit. Eodem tempore, videlicet Imperio Martiani, vocatū fuit Concilium Chalcedonense contra sectas perditionis. Scripsit tum Prosper Aquitanus Theologus, & Paulinus Nolanus Episcop⁹. Præterea Mamertus Vienenfis Episcopus, q nobis Litanias publicas piē reliquit. Hic Leo, quauis ouicula māsuetior, scriptor Ecclesiasticus fuit, non papa tantum œcumenicus,

48

Hilarius, Sardus.

Imperāte Leone Græco Imp. pōtificem bonum egit, trium Synodorum confirmator, nempe Nicenæ, Epheſinæ & Chalcedonenſis. Duas idem Bibliothecas instruxit, templa ornando ditauit, populum docuit, eleemosynas hilariter dispersit, nomine req; Hilarius. Sub hoc Gennadius Episcopus, scriptor, & Victorinus Aquitanus &c, Simpli-

Simplicius, Tiburtinus.

49

Sub Leone secundo & Zenone Imperatoribus, cum sequiret contra Italiam Odoacer, rei Ecclesiasticæ simpliciter recteque præfuit Simplicius, religionem nostrā institutis exornans, & donis adaugens. scripsere Simplicio, tanquam vniuersali Episcopo, Acacius & Timotheus Episcopi Constantinopolitani. His temporibus vixit Theodorus Syrus historiographus Ecclesiæ.

Felix III. Rom.

50

Regnante Odoacre in Italia, & Zenone apud Constantinopolin, vir iustus, & auctoritate Romanæ sedis in dogmatistas & Simonistas aliquot audacter vtens. Floruit hui⁹ tēpore Ioā. Damascenus Theologicus scriptor, & Theodorus Græcus presbyter.

Gelafius, Apher.

51

Verè maximus Pontifex, & idē scriptor eloquētissimus, tempore Theoderici Veronenſis. Serua enim erat istis temporibus oīs Italia. Hic papa plurimos libros Theologicos fecit, hymnos etiā cōposuit. Anastasium Imperat. q; faueret Græcis sectis, excommunicauit. Basilicas dedicauit, pauperes nutriuit &c.

Anasta-

52

Anastasius II. Ro.

Quo tēpore Thrasimundus Vādalus Ecclesias catholicorum vbiq; afflixit, mittē 110. episcopos exulatū in Sardinia. Neq; em ea tempestate Arianismus desierat, præsertim apud Oriētales. Vixit tum Fulgentius Apher scriptor Theologic⁹, & Egesippus doctissimus, secundus à priore illo &c.

53

Symmachus, Sardus.

In huius electione mouit vetus serpens subitā discordiā, quæ ad cēdes vsq; pgressa est. Atq; hic primū exurgunt Antipapæ, quorū gratia periculosi, imō crueti tumultus Romę cōcitati fuerūt, ad magnam voluptatem diaboli. Conatus est diabolus impedire, ne Symmachus pontifex tā pius Ecclesiam regeret. Nam alius præcessit, qui plus diuitiarum in rem ecclesiasticam impenderet: admirandus ædificator atq; donator. Sed idem pauperū Christianorum semper memor, cōstruxit illis habitacula, & de victu liberaliter prospexit. Idem exulantibus in Sardinia Episcopis pecunias vestesq; misit. Idem captiuos magnis precijs redemit &c. tandem cœmeterium fieri fecit. Floruit sub hoc Gennadius Maf-
gilien-

filiensis Episcopus, qui de viris illustribus scripsit &c.

Hormisda, Pontif. 54.

54

Regnante Theoderico in Italia, & Iustino in Græcia, & quo tempore Boethius cū Symmacho senatore vrbs, à Theoderico primū exilio, mox carcere, postremō morte affecti sunt, ob suspicionem affectatæ libertatis, vt Platinæ placet. Nondum ea ætate potuit Oriens à sectis quiescere. Clodoueus optimus Franciæ rex, multa bona Ecclesiæ ostendit, ditat eam Theodericus, etiam quantumuis Barbarus. Hormisda ingentia donat, sed quæ rapaces posteritatis manus illestant. Sæpius lego libros hæreticorum, præsertim Manichæorum, concrematos. Iisdem temporibus catholicorum turba de exilio domum reuocata fuit.

Ioannes I. Tuscus.

55

Dignissimus omnium pontifex, patientia immeritæ mortis, sanctitatem suam testatus est. Hunc Theodericus odisse, in carcerē recludere, vituperare cœpit, quod Iustino Imperatori ob orthodoxæ fidei

fidei puritatem addictior esset. In eo carcer perijt, idq; apud Rauennates. Mox interijt tyrannus, Arianis fauens, apoplexia. Antea fieri fecerat Ioannes tria cœmeteria: & donis templa locupletarat.

56

Felix III. Samius.

Sub Iustiniano Imperatore vixerunt id temporis S. Benedictus, S. Birgita Scotica. Præterea Cassiodor⁹ è Senatore Monach⁹, & Arator Rom. hypodiaconus, scriptores satis illustres. Aiunt eodem tempore Priscianum Cæsariensem Grammaticè suam docuisse.

57

Bonifacius II. Rom.

Reliquit suos quosdam Canones, & Iustinianus Imperator leges ciuiles concinnavit, homo iusti veri⁹; tenacissimus, idem scriptor eruditissimus, & ædificator Constantinopolitanæ Sophiæ piissimus. Huius tempore Maurus, & Placidus &c. Et Martinus quidam scriptis suis multos ab Ariana labe reuocatos, Ecclesiæ reddidit.

58

Ioannes II. Rom.

Nihil eximium gessisse dicitur. Hoc pa-pa existete, Iustinianus Imp. Romæ preciosissima ac magnificentissima dona, hono-

ran-

radè beati Petri Basilicæ misit. Eisdem adhuc temporibus Imperatori illi bella cum Gothis fuerunt.

Agapetus, Rom.

59

Authoritate Theodati Gothorum regis creatus in Italia Papa, & Constantinopolim ad Iustinianum missus, sollicitatur de approbanda Eutychiana hæresi. Quod cū recusaret facere, minæ precibus adduntur, quos nos armatas preces appellamus. Verum Agapetus masculo animo respondit, se pro Iustiniano quæsito Diocletianū inuenire. Ea libertate oris Cæsarem nō irritauit, sed mitigauit, vt posthac esset catholicis æquior. Deo dilectus Agapetus, eadè legatione moritur, nōdum vnius anni pontifex.

Syluerius, Campanus.

60

Eligitur hic quoq; Gothis per Italiam regnātibus, sed Constantinopolitanis reclamantibus. Missio igitur in exilium Syluerio, (vbi miserè perijt) Vigilius electus est, sic duo simul pontifices fuere Romæ: alter à Gothis, alter à Cæsarianis seu Græcis: vterque autem malè tractatur. Quo tempore Maurus à S. Benedicto missus, Galli-

C

as Mona

as Monasticen edocet.

61

Vigilius, Romanus.

Tempore quintæ Synodi apud Cōstan-
tinopolim habitæ, cū Belisarius dux, Go-
thorum victor, duo Xenodochia sua impē-
sa Romæ extruit. Porro Vigilius Constan-
tinopolim accersitus, compellatur de com-
probanda hæresi. Nam huius approbatiōis
gratia electum esse, & præterea promississe,
se approbaturum &c. Ille cū respondisset,
malis promissis standum non esse, gra-
uissimè vapulat, & per ciuitatis vicos, inie-
cto in collum fune, tanquam maleficus, tra-
hitur. Nec min⁹ affirmat, se sententiam nō
mutaturum, Et Cæsarem non Iustinianum,
sed Diocletianum esse &c. Attamen post
longa ludibria, Romam vt redeat, permit-
titur, reuocatis item domum exulibus ca-
tholicis.

62

Pelagius Rom.

Regnante Totila Gothorum rege, sed re-
gno huic eo tempore finem imposuit Nar-
ses belli dux, à Iustiniano cum exercitu in
Italiam è Græcia missus. Atq; ita 72. anno,
posteaquàm Theodericus Gothorum rex
primò Italiam ingressus est, Gothorum no-
men

men cum regno interijt, vt Platina scribit.
Apparet è gestis, Pelagium hunc virum pi-
um ac bonum fuisse, certè pressuris varijs
tentatum.

Ioannes III.

63

Pontifices illius seculi barbaricarum na-
tionum tyrannide vehementer oppressi
fuerunt. Vix fuerat Italia liberata Gothis,
& ecce Longobardi, beluarum instar irru-
unt, Alboino rege. Heu quot & quanta
flagella iusti Dei. Nostris temporibus Tur-
ca & secta, Gothorum atq; Longobardorū
mensuram implent.

Benedictus I. Rom.

64

Imperante apud Orientales Tiberio se-
cundo, Cæsare omnium benignissimo. Ne-
mo vnquam largior in pauperes eleemo-
synarius hoc Tiberio Cæs. Eodem tempo-
re iuuit Ecclesiam græcam Ioānes Episco-
pus Constantinopol. legendo, disputan-
do, scribendō, monēdo & docendō, vt in-
quit Platina. Benedictus dolore animi in-
ter tot vrbis Romanæ calamitates piè mo-
ritur.

Pelagius II. Rom.

65

C 2

Impe-

Imperante Mauricio Cæs. Tiberij genero, qui Longobardos ex Italia pulsus, cū exercitu suo ceditur. Qua victoria Longobardi vrbes omnes suæ tyrannidi subiiciunt. Hæc acta sunt, regnante Sigiberto Franciæ rege. Illis tempestatibus vixerunt Paulus patriarcha Aquileiensis, & Felix Episcopus Taruisinus sancti viri. Præterea inter scribentes Fortunatus, qui sancti Martini vitam descripsit, & Germanus Parisiensis, & Leander Toletanus &c. Hic Pelagius domū paternam in Xenodochium vertit, & ædificans Cœmeterium, pestilentia moritur.

66

Gregorius I. Rom.

Anno fæ 619. Hic non temerè Magnus cognominatur. Tempore Mauricij Imperatoris sexagesimus sextus in serie Rom. Pontificum, antea Monachus & scriptor piissimus. Penè pertractus ad sedem Ro. misit Augustinum quendam in Angliam, ad Euangelizandum Christum. Prosperè cessit, Angli receperunt verbum Dei, non sine signis per Augustinum prædicatorem editis. Scripsit multa Gregorius, & cultum diuinum melius ordinauit, componendo Eccle-

Ecclesiasticas odas seu cantiones, more sancti Ambrosij, præsertim quas græcè Antiphonas dicimus. Atq; inde vocari solet Ecclesiasticus catus, cantus Gregorianus. Vertit & domos aliquas Romæ diuitum in Monasteria, quibus hospites continuè excipiebantur, & egeni vndique confluentes, cibo potuque reficiebantur. Imperator Mauricius, homo non optimus, vltimis regni annis visus est inuidere Gregorio, amore videlicet Ioannis sui Constantino-politani, qui vocari ambiebat Episcopus œcumenicus. Id cognominis Romanæ sedis Episcopis vltro cōcesserimus, optantes vt iidem essent œconomici, quandoquidem Beatus Paulus exigit à ministris talibus, vt sint œconomi mysteriorum Dei. Perit tandem Mauricius obtruncatus à militibus, qui fuerant stipendijs suis defraudati, in Imperatorem coopta Phoca centurione. Præfuit Gregorius annis XIII.

C

3

Catalo

54 ROM. PONTIF.
CATALOGVS PON-
TIFICVM ROMA. POST
GREGOR. MAGNVM.

67 Sabinianus.

SUCCESSOR quidem Gregorij, sed disparibus vestigijs. Nullius momenti vir, Gregorij odio, institit vt libri eius exuerentur. Et eleemosynas à sancto Gregorio factas, distabat amore famę popularis ab ipso fuisse factas.

Bonifacius iij.

68 Tempore Phocę Imp. à quo obtinuit, vt Roma. pro capite omnium Ecclesiarum haberetur, & non Constantinopolis, etsi ibi habitarent Cęsares, qui tamē dicti semper sunt τῶν Ῥωμαίων ἀντρογάργες &c. ab ipsis etiam gręcis eo tempore scripti. Is papa voluit, vt Electio Episcopi fieret à cle-
ro pariter & populo.

Bonifacius iij.

69 Eiusdem Phocę tempore. Is Pantheon in vsum pietatis vertit. Sub hoc exercuit tyrannidem in nostros Cosdros rex Persarum, victo nimirum Phoca. ô diras Ecclesię calamitates. Phocas ob ignauiam in repugnan-

EPITOME.

39

pugnando, ab Heraclio vita imperioque priuatus est.

Deusdedit.

70

Cæteris religiosior. Sub hoc restituit re Christianam Heraclius Imperator victo Cosdros, Persicos thesauros ereptos pię expendit. Sed lapsus est. Accepit vxorem, filiam sororis suę, & reprehensus à Catholicis, ferē descuiisset ad hæreticos. Iudæis erat iniquissimus, cogens eos ad fidem vel expellens, quod idem fecit Sisebutus Gothorum rex.

Bonifacius v.

71

Sub hoc exortus est omnium impijss. Mahumetes. Cavit, ne vi traheretur, qui ad Ecclesias cōfugisset. Sectarij Lutherani hoc priuilegio pulchrę gaudent. Nam illi licet Ecclesias vastent, & leges pontificias rejiciant, tamen quoties homicidia committūt, ad Ecclesias tanquam ad asylum Romuli libenter confugiunt.

Honorius j.

72

Sub hoc inualuerunt primū Saraceni & Arabes cōtra Christianos, quia Heraclius voluit cogere infideles ad fidē. Lapsus ad Monothelitas Heraclius, nisi Honorius dissua-

C 4 sisset,

sisset. Bonus Papa, reformator videlicet clerici: & multorum templorum tam extructor, quam reparator.

73

Seuerinus.

Confirmatus in Papam nomine Imperatoris Heraclij, per Isacium Italie Hexarchum. Eo tempore capta fuit Damascus à Saracenis, imperio erepta item Aegyptus. Et Persia subacta, Hormisdas rege Persarum occiso. Heraclius veritus ne crucem Mahumetani raperent, transtulit de Hierosolymis Constantinopolim. Sisebutus Gothus ea tempestate Romanis Hispanias ademit. Sic decreuit Imperium. Hic Papa laudatur ab elemosynis.

74

Ioannes III.

Dalmata, pius vir in redimendis captiuis. Eo tempore regnabat Rhotaris rex Longobardorum, sed Arianus. Voluit tamen in omnibus sui regni ciuitatibus duos præfesse Episcopos, alterum Arianum, alterum Catholicum. Huius temporibus sanctitate clauerunt Iodocus Britonũ regis filius, spreto regno, eremita, Reginulpha Galla matrona, & Renaldus Traiectensis præsul.

75

Theodorus I.

Græcus

Græcus, filius Theodori episcopi Hierosolymitani, bonus pastor. Sub hoc moritur Heraclius, cum rexisset triginta annis. Successit filius Constantinus, hæretic⁹, sed Martinæ noueræ & fratris Heracleonis veneno perijt. Senatus Cōstantinopolitanus, cognito scelere, mulctant hunc naso præciso, illam verò lingua. Fit Cæsar Constantini filius Constantius, *ein deusel wieder ander*, defensor hæreseos in Oriente, Cyro, Pyrrho, Sergio, & Paulo Petroque, regnantibus Monothelitis & Acephalis, sic dictis, quod nesciretur author sectæ.

Docti
Græci.

Martinus I.

76

Vehemens in sectas illas, excommunicat & deponit Paulum patriarcham Constantinopolitanum. Sed hoc non ferens Cōstantius, iussit capi, adq; se duci captum Martinum Cōstantinopolin vsq; Illinc in exilium missus, miserè moritur. Habetur is pro martyre, quia pro Ecclesia passus, nõ suæ tantum fidei gratia. Sicarius illum in ipsa liturgia occisus, duce Hexarcho, oculis capitur. Eo tempore Rhodus occupatur à Saracenis.

Eugenius I.

C 5

Huius 77

Huius tempore fit patriarcha hæreticus Petrus loco Pauli depositi, Petr^o Paulo moderatior quidē in heresi, sed eiusdē tamen sectæ. Laudatus papa Eugenius à moribus. Nihil eximium.

78

Vitalianus.

Huius tempore baptizatus est rex Persarum cum regina dicta Cæsarea, & 40. milibus militum. Tale verò regina procurauit prima Christiana, Imperatore adhuc Constantio hæretico, qui tum Romam pacificè veniens, totam spoliauit, opinor, Luteran^o. Sed paulo post in Sicilia in thermis libidinosus occidit à suis. Mezent^{is} creatur Imperator Constantij loco. Hic papacantum ordinauit in Ecclesia.

79

Adeodatus.

Optimus vir. Sub hoc occisus Mezentius, q^{ui} procurasset antecessorē suū occidi.

80

Donus I.

Quo tempore Grimoaldus Longobardorum rex, nouem diebus post phlebotomiam moritur, dum arcum tetederat. Medianam incisam corrumpit. Moritur eodem tempore Dagobertus Fræcorum rex, cui^{us} p^{re}oni S. Dionysⁱ, Mauriti^{us} & Martin^{us}.

Agatho

Agatho.

81

Siculus, ex Monacho papa, vt multi alij. Hic tristem neminem à se vnquam dimisit. Sub hoc celebrata fuit sexta Synodus, idq^{ue} Constantinopoli contra Monothelitas, atq^{ue} ita ex duabus Ecclesijs vna facta. Consensit enim patriarcha Constantinopolitanus, pertinax mansit Antiochenus. Dicitur autem sexta Synodus, quia 5. præcesserant. Prima enim Nicæ contra Arianos, secunda Constantinopoli contra Macedonianos, negantes Deum esse spiritum sanctum. Tertia Ephesi contra Nestorianos. Quarta Chalcedoniæ contra Eutychianos. Quinta Constantinopoli contra negantes Theotocon Mariam. Sexta Synodus felicissima, quia assensum fuit Romanis.

Leo ij.

82

Siculus, doctissimus in lingua, piissimus in operibus, gemma sacerdotum. Compositus psalmodiam, & Hymnos ad meliorem cōcentum redegit. Electiones episcoporum valere noluit, nisi accederet confirmatio pontificis, sed sine redemptione pallij. Antea Hexarchi confirmabant. Post consentiente Imperatore Constantino illo,

rata

44 ROM. PONTIF.

rata erat cleri & populi electio.

83 Benedictus II.

Vir laudatissimus ex omni parte. Huic & Leoni fauens Constantinus, prorsus assensit Romanæ Ecclesiæ. **Solche schaffer** sexta Synodus. Vbiq; refert Platina de istrueturis Ecclesiarum & donationibus per reges Longobardorum & alios &c. **Do Es/ men die geistliche gurer her.** O doctum papam.

84 Ioannes V.

Syrus, quo creato in papam, Constantinus Imperator moritur, Succedente filio Iustiniano secundo, Saraceni Aphricâ redere coacti per Iustinianum &c. Vixit papa annum vnum, sic multi vix vnum.

85 Conon.

Mira viri laus, **Das Es mir ein rechter pabst seyn.** Platine credendum, quia aliâs pronus est ad carpenda Ro. vitia. Thrax erat, totus elemosynarius & literatus. Habuit adhuc Italia Hexarchos, quibus crebra bella cum vicinis Longobardis. Vixit yndecim menses.

86 Sergius I.

Syrus, ob virtutem in Romanum clerum ascitus,

EPITOME.

45

ascitus, post electus in pontificem piissimum. In huius electione facta est in populo diuisio & seditio. **Das es her der deusel.** Huius tempore adeoq; virtute, cœpere Saxonnes fidei semina percipere.

Ioannes VI.

87

Græcus natione, quo tempore Theophylactus Italiæ Hexarchus, Imperante Iustiniano.

Ioannes VII.

88

Vt alij, celebratur ædificandi, sacrandi, & ornandi templi ac cœmeterij gratia. Græcus idem.

Sisinnius, alibi Siginus.

89

Syrus, vixit in pontificatu 20. diebus, ædificator eximius futurus. Quo tempore corpus sancti Benedicti è monte Cassino furto sublatum, & in Galliâ trāslatum est.

Constantinus.

90

Syrus, pauperum pater, Roma videlicet per triennium fame laborante. Dicebant, Eum papam cælitus missum. Huius pedes venerationis gratia osculatus est Cæsar Iustinianus.

Gregorius II.

91

Romanus, omnium laudatissimus. Ove
rè

rè præfulè pietate, eruditione, labore, opere, omnium eloquentissimus fuisse dicitur. Hic misit sanctum Bonifacium in Germaniam ad euangelizandum. Et ipse Gregorius multas Germanorum turbas Romam venientes, suis manibus baptizauit. Quo tempore Leo Cæsar insaniit contra imagines. Contra hunc Gregorius iste, Maxima factio, alij Cæsariani, alij pontificij, vbique strages ob Iconas. Vixit in pontificatu sedecim annos.

92

Gregorius iij.

Syrus, maiore penè laude quàm superior, piissimus, studiosissimus in sacris literis, Græcè Latineq; doctus, prædicator verbi, eleemosynarius, captiuorum redemptor &c. parens & pastor populi. Is Leonem Imperatorem excommunicauit, q̃ imagines destrueret, & asciiuit in auxiliū contra Longobardos Carolum Martellum, id est, magnum Fracię principē. *also same disse auff*, quia vicit aduersantia Ecclesię omnia, etiam Saracenos.

93

Zacharias.

Græcus, mirè laudatus papa à nulla non re. Vtinam extaret oratio quam habuit de offi-

officio regis, coram rege Lōgobardorum, inter solēnia Missarum. Vertit è Latino in Græcum 4. libros Dialogorum sancti Gregorij, propter Græcos suos. Bibliothecam sancti Petri restituit. Oleum pro lampadibus comparauit. Condonauit vestem altari beati Petri auro gemmisq; distinctam, in qua depicta natiuitas Iesu saluatoris. Platina dicit, numerari hūc inter optimos pōtiffices. Vixit decē annis. sic superior Gregorius. Item caput beati Gregorij collocauit in eius Romæ basilica.

Stephanus ij. Ro.

94

Magna huius quoque laus. Inter alia ait: Christianæ doctrinæ tā prædicator quàm scriptor. Huius tempore floruit Carolus Magnus. Pipinus pater osculabatur Stephani huius pedes.

Paulus I. Ro.

95

Nemo mansuetior, nemo hilarior eleemosynarius, hostes benefaciendo vicit. Noctu cum duobus aut tribus familiaribus oberrat per tecta ægrotantium pauperū, verbis & donis solans. Itē carceres adibat, & oppressos à cauidicis liberabat &c.

Alter sanctus Nicolaus.

Corpus

Corpus Petronellæ filia: sancti Petri, valde honorat. Fuit & huic res cum Iconomachis. O dissimilitudinē huius Pauli I. & Pauli II. Quanto ille melior, tanto hic deterior. Paulus tertius dabit operam, ut primo sit similior, quā secundo.

96

Stephanus iij.

Laudatus à pietate & doctrina. In Litanij nudipes incessit, cum toto clero. Vocat eum Platina verū Petri successorē &c.

97

Hadrianus i. Ro.

Pugnax contra Longobardos, magis tamen id Anathematis ensc. Eo terrebat hostes suos papæ, & eas minas timuerunt aduersarij. Ibi de bellis annorum 30. quæ Carolus gessit contra Saxones rebelles & idololatrias. Carolo contra Vascones rebelles pugnante, amisit Rolandum nepotem ex sorore, virum fortissimum. Hadrianus instituit, ut singulis diebus 100. pauperes in atrio Lateranensi pascerentur, in quo etiam loco pauperes discumbētes picti visebantur. Huius tempore Synodo repressa est heresis Feliciana. Vide de Tibris vndatione.

98

Leo iij. Ro.

Opti-

Optimus papa. Opera tale arguunt. Is Carolum Magnum coronauit & Cæsarem fecit, vel inuitis Constantinopolitanis, populo Romano acclamante: Carolo Augusto vita & victoria. Fecit Carolus filiū Lodouicum successorem Imperij. Ipse annorum 72. Aquisgrani moritur, Anno domini 815. Epitaphium eius: Magni Caroli regis Christianissimi Romani Imperatoris corpus hoc sepulchro conditur. Vide de tribus mensis argenteis. Leo tertius instituit Litanias trium dierum ante ascen. dñi.

Stephanus iij. Ro.

99

Bonus à bonis Hadriano & Leone institutus &c. amicus Lodouici Imperatoris, qui erat Caroli filius. Orat pro inimicis exulibus restituendis. Sic Leo tertius oratur pro Campulo, à quo fuerat verberatus, ne Carolus ipsum capite truncaret, ceu seditionis.

Paschalis I. Ro.

100

Tempore Lodouici I. Imperatoris. edificator & ornator templorum supra omnes alios.

Eugenius ij.

101

Deo deditus, & pater pauperū. Sub Lodouico.

Valentinus Ro.

102

Ex probioribus papa, sedit quadra-

D

ginta

ginta diebus tantum.

103 Gregorius iijj. Ro.

Mirè commendatus tot à virtutib⁹, tempore Lodouici & Lotharij filij, Anno 830. summa ibi laus Lodouici, vsquedè Ecclesiastici. Optans Platina inquit: Vtinam nostris temporibus Lodouice viueres. Moritur Cæsar ille imperij sui anno 36. Gregorius ille sedit sedecim annos.

104 Sergius ij. Ro.

Os porci vocatus antea, *seurossel*, sed factus papa mutato nomine, Sergius appellatus fuit, homo probus & beneficus, cuius tempore filij Lodouici de Imperij diuisione vsque ad arma contenderunt &c.

105 Leo iijj. Ro.

Vir sanctus, nedum probus, precibus abegit basiliscum è templo Lucie, & precibus victoriâ de Saracenis obtinuit, non sine armis tñ. Pedes huius populus exosculat⁹ est more antiquo, inquit Platina. Adeò construxit Romam, vt diceretur Leonina N. vrbs. Et tribus portis inculpfit res precatationes ad Deum pro Roma conseruanda. O germanam pietatem papæ.

106 Ioannes Angelicus viij. ex Moguntia.

Sexum

Sexum virilem mentita mulier, quam summa eruditio ad id fastigij euexit. Athenis cum amatore suo studuerat. Erat compressa, & pariens occubuit. Vixit in sede 2. annos.

Benedictus iij. Ro.

107

Multa huius laus ob sancta opera, verè Benedictus dictus. Oscula pedum multa passus de more. O sanctam conuersationem viri.

Nicolaus I. Ro.

108

Sanctissimæ vitæ, tempore Michaelis Constantinopolitani. Eo tempore fuerūt Bulgari ad fidem conuersi.

Hadrianus ij. Ro.

109

Eleemosynarius homo, diligens in curandis in religione Bulgaris.

Ioannes IX. Ro.

110

Nihil de ipso, omnia de Imperatore lego.

Martinus ij.

111

Tempore Caroli tertij Imperatoris, & in oriente Basilij filijs regnantibus, malis artibus pontificat⁹ est adeptus, nihil agens memoria dignum, anno vno & mense vno præsedet.

D 2

Hadria-

- Indi- 112 113 Hadrianus III. & Stephanus V. nihil
gni- memorabile gesserunt.
pon- 114 Nec est dignus sede Formosus. Item Bo
tifi- 115 nificius sextus moritur die 26. pontificatus.
ca- 116 Stephanus VI. odio Formosi, corp^e eius
tu. terra erutum, pontificali habitu spoliavit,
& duos ei digitos quibus consecrarat, ampu-
117 tavit &c. Talis Romanus, vnius mensis pa-
118 pa. Talis & Theodorus viginti dierum pa-
119 pa, nullius omnes precij.
320 121 Talis Ioannes decimus.
122 Talis Benedictus quartus. Item Leo V.
Christophorus item, hic in monasterium
123 tanquam in exilium relegatur. Item Sergi-
us tertius, qui idem in cadaver Formosi se-
uijt. De his omnibus ait Platina: Vide quan-
tum à maioribus suis isti degenerarint. Ta-
124 125 lis Anastasius tertius. Talis Landus. Talis
126 Ioannes vndecimus bellator & triumphator
de Saracenis maximus. Sed tandem in
127 vinculis necatus. Talis Leo sextus. Hec an-
128 129 no 900. Talis Stephanus septimus, Ioan-
130 131 nes duodecimus, Leo septimus, Stephanus
octauus. Nihil memorabile.
132 Martinus iij.
Omissis bellis præcessorū, religioni stu-
duit.

- duit. Agapetus ij. 133
Non malus papa, sed malo tempore,
Martis videlicet in Europa tota.
Ioannes XIII. Ro. 134
Omnium pessimus papa, omnib⁹ quip-
pe vitij contaminatus, tempore Othonis
victoriosissimi. Platina vocat papam hunc
monstrum hominis, &c.
Ioannes XIII. 137
Bellator captus, exulatum mittitur, **Do**
ist nichis gurs, sic de Leone octauo, Be- 136
nedicto quinto, sic de Benedicto sexto, qui 135 138
idem martyr scilicet qualis Ioannes xij. A
Romanis ciuib⁹ enim capt⁹, in carcereq;
strangulatus est, Othone nihil curante. Sic 139
de Dono secundo. Talis si nihil boni, eti-
am nihil sceleris fecit. Sic de Bonifacio se- 140
ptimo. Cuius scelera superant aliorum cri-
mina. O reuera malefacium. Basilicam Pe-
tri compilans, aufugit, & seditionē post in
Romanos mouit. Cuius exemplū imitatus
est Hartmannus Abbas Phuldensis, ad me-
moria sui nominis egregiam. Præfuit
mensibus septem. Obseruaui, pessimos
istos breui semper tempore vixisse.
Benedictus septimus neque bene neq; 141
D 3 malē

malè, tempore Othonis Romæ mortui,
post tot bella.

¹⁴² Ioannes XV.

Non bonus, atque ideo captus, in carcere mortuus. putant iugulatum &c.

¹⁴³ Ioannes XVI. Ro.

Palàm malus. ob id à clero exosus, omnia enim rapiens, cognatis & nepotibus suis largiebatur auarissimus homo. Præfuit 8. mensibus.

¹⁴⁴ Ioannes XVII. Ro.

Commendatur ab eruditione, scriptor videlicet, quo tempore Crescentius Romanus Patricius tyrannidem Romæ exerceuit. Sed tandem osculatur Crescentius cum seditiosis suis pedes Ioannis ob pacem expetitam. Præfuit decem annis.

Gregorius V. Saxo.

¹⁴⁵ De genere Othonum, antea Bruno dictus. Is constituit primus de electione Imperij Romani per septem Electores, virtutis præstantioris studio. Anno millesimo & secundo Otho approbauit eam sanctionem de eligendo Imperatore.

¹⁴⁶ Ioannes XVIII.

Cum

Cum seditioso Crescentio pœnas dedit criminum suorum, ultore Othone 3.

Syluester II. Gallus.

¹⁴⁷

Malis artibus pontificatum adeptus. Tradiderat enim sese diabolo, si faceret vt fieri possit papa. O sceleratum virum. At tamen per penitentiam meruit, vt cadauer eius in Ecclesia Lateranensi sepeliretur.

Ioannes XIX. & Ioannes XX.

¹⁴⁸

¹⁴⁹

Nihil scitu dignum fecerunt. Prior præfuit viginti diebus, alter annos quatuor.

¹⁵⁰

Sergius III.

Hic demum laudatur à tot virtutibus, tempore Tancredi Normandiæ ducis.

Benedictus VIII.

¹⁵¹

Tempore Henrici Imperatoris & Cunegundæ sanctissimæ coniugum. Nihil laudis in papa, imò mortuus in nigro equo visitur circa locum defossi thesauri, elemosynis destinati. Hunc iubet dari pauperibus.

Ioannes XXI.

¹⁵²

Tempore Cunradi Imperatoris Sueui.

D 4

Nihil

Nihil neque boni neque mali gessit, si modo creditur historicis.

153 Benedictus IX.

Ob mala facta sede pulsus. Mortuus horrenda imagine apparuit cuidam, iudicio Dei damnatus, dixerat: Sine lege vixi, ideo talis appareo &c.

154 Syluester iij.

Is per posticum, non per ostium, intrauit, vt fur ac latro. Sic enim loquitur Platina. Largitione fuerat adeptus pontificatum, nondum mortuo præcessore.

155 Gregorius VI.

Alij laudat, alij secus, sed miraculo corporis eius tumulati probatur, non fuisse hominem malum. Vide mira apud Platina.

156 Clemens ij.

Germanus ex Episcopo Bambergenfi. Sed à Romanis veneno sublatu, mense pontificatus nono.

Damasus ij.

157 Bauarus, sed malus. Vi enim sedem inuaserat. Moritur irato Deo die pontificatus vicesimo tertio.

158 Leo IX.

Ger-

Germanus, non malus. Creat Hildebrandum diaconum Cardinalem. Totus Eleemosynarius; vsq; ad miraculum apparētis Christi in specie leprosi. Fores eius pauperibus semper patuerunt. Damnator Berengarij sacramentarij.

Anno 1049.

Victor II.

159

Germanus, Henrici Imp. iussu creatus Papa. Is Synodo Florētina Episcopos quosdam ob Simoniam & fornicationem Episcopatu priuat, vir non malus.

Stephanus IX. Lotharingus.

160

Arguit Henricum Imp. Tert. qd pontificum authoritatem minueret, **halb Zure rischer Keyser**. Præfuit 7. mensibus.

Benedictus X. Campanus.

161

Non pessimus, pulsus ab Hildebrando, eo licet melior homo. Præfuit menses 9. Tempore Mathildis nobiliff. Comitissæ.

Nicolaus II. Allobrogus.

162

Decretum fecit contra Papas per largitionem creatos. Et hic compulit Berengarium ad palinodiam, quæ tota eius laus est. Malos papas vocat Platina non Apostolicos, sed Apostaticos.

Alexander ij. Mediolanensis.

163

D 5 Non

Anno
1072.

Nō malus. Habuit hostes primates quosdam, sed intercessione Imp. Henrici, quod illi in se peccarant, condonati vir doctrina non vulgari præditus.

164

Gregorius vij.

Hetruscus, idem Hildebrandus. Laudatur, Hic anathematizauit & imperium abrogauit Henrico Imperatori / **Soltnische meße Keyser sein.** Sed Romam exercitu angustias Cæsar, multa mala Papæ intulit **auff Luterisch.** Voluit intrudere vi Clementem quēdam in sedem, qui Clemens

L

165 Antipapa dicitur, erat is sue factionis.

Victor iij.

Ex Abbate mōtis Cassini, id est, Bñdicti-
norū, veneno dato perijt. aiunt procuratio
ne Henrici Imperatoris.

166

Vrbanus ij.

Doctus piusque, scripsit contra dogmata hæreticorū, ab Henrico Imp. & Antipapa Clemēte, aliās Giberto, odio habitus & afflictus. Cōfirmator ordinis Cisterciensis.

Paschalis ij.

167

Quo æuo Gotsfridus Hierosolymas recepit. Nihil vbiq; egregium, cæteroquin Platina sciens non dissimulasset. **Quauis enim**

enim quæstionibus immanissimis subiectus Romæ Platina, tamen Papam, si malus est, laudare nequit, dignior ipse Papatu, quàm carcere.

Gelasius ij.

168

Opt. homo, sed inuisus Henrico Imp. qui creat Antipapam Mauritium &c. furēs Cæsar Italiam vastat. Eo tempore incepere Templarij, pro Palæstina decertantes.

Calistus ij.

169

Laudatur hic quoq; Omnes eo tempore Papæ bellarunt pro Hierosolymis ferendis aduersum Saracenos. Hic prelio vitat Antipapam Mauritium, sed donatum vita, monasterio inclusit.

Honorius ij.

170

Nec is malus. Sub hoc occiditur Arnulphus concionator Romæ, quod insectaretur vitia.

Innocentius ij.

171

Passus multa ab Antipapis sub Lothario. **Welch böswichter waren die Antipapæ?** Superbissima gloriæ mancipia, sacrilegi seu raptores sacræ supellectilis, seditiosi, Sanguinarij &c. Sed istorum Tyrannides non diu durarunt.

Lute-

Lutherus adeò amat se Antipapam vulgò dici, vt ipse se vocet Antipapam, presertim in picturis illis suis, quibus omnis ætas nihil scdus, nihil pestilentius, nihil deniq; minus Euāgelicum vnquam vidit.

172 Cælestinus ij.

Vna re felix, quòd nullis seditionibus vexatus fuit, presuit 5. mensibus. Quo tempore Hierosolyma iterum capta est à Saracenis.

173 Lucius ij.

Bellator contra Saracenos pro Hierosolymis, presuit menses vndecim.

174 Eugenius iij. Pisanus.

Omnia conatur pro debellandis Saracenis, tempore Balduinorū. Ferrea ob bellum tale tempora.

175 Anastasius iij.

Amator pauperum. Presuit I. anno.

176 Hadrianus iij. Anglus.

Aedificator non contemnendus. Is ante pontificatum predicando Noruegiam ad fidem conuerterat.

177 Alexander iij.

Anno 1165. Multa passus à Friderico Imp. qui præterea erexit contra ipsum, Octavianū Antipapā:

tipapam. vnde excommunicatur Fridericus, post bello furens contra Italianam. Tandem reconciliatus Fridericus, pedes Alexandri osculatur, Tempore Emanuelis Imp. Constantinopol. Optimè præfuit 22. annis, quatuor Antipapis è medio sublati.

Lucius iij.

Huius temporibus bella terre sancte inualescebant. 178

Urbanus iij.

Nil nisi bella Hierosolymitana. hic cecidere nostri, Heu calamitates infandas. 179

Gregorius viij.

Totus in bellis cōtra hostes crucis Christi, vt reciperetur Hierosolymitana. 180

Clemens iij.

Bella horrida bella pro recuperanda terra sancta, Papis hortatibus omnes principes &c. In his bellis **theren die Tempelarij das beste**. Sub hoc Papa perit in Armenia Fridericus Imp. Is Papa correxit mores cleri. præfuit 3. annis. 181

Cælestinus iij.

Occupatur & is bellis Palæstinis, sed felicius. Homo Ecclesiæ Rom. perutilis. 182

Innocentius iij.

Officio 183

Officio satisfacit. Est idem belli accensus in Saracenos. Quo tempore Dominicus & Franciscus vixere. Omnia bellis arserunt.

Honorius iij.

184

Anno
1221.

Quo tempore Damia capta est à nostris in Asia, & perdita. Fridericus secundus anathemate notatus &c. verus pastor, Platinæ teste.

185

Gregorius ix.

Exactor belli Asiatici diligentissimus contra Saracenos pro recuperanda Hierosolyma. Taxatur subinde Friderici secundus mens mala, ut hoies perfidi, & intimi hostis Romanorum &c. Papa hic confirmat Franciscanos, & Elisabetham Hessam canonizat. Huius tempore diuisit Fridericus Italiam in factiones, ut sciret quibus partibus faueret, & qui Pontificis. Cæsarianis præfuit Gibelini, inde Gibelini, Pontificij vero Guelphi, inde Guelphi, alteri alteros profligabant, diripiebant, trucidabant &c. o impietates Friderici secundus, planè indigni nomine Cæsaris. Fauisse Saracenis dicitur, spoliator Templariorum &c. maximè persecutor Ecclesiasticorum. Mira verò huius Gregorij laus, ut veri pastoris.

Factiones.

Celestinus iij.

186

Senex opt. Præfuit 18. dies.

Innocentius iij.

187

Bene vexatus à Friderico, Tandem hunc deponit à Cæsariatu. Hinc ille omnia vastat incendio &c. Papa hic, ut alij, procurat bellum Asiaticum: scriptor idem Iuris. Sub hoc perit bestia Fridericus.

Alexander iij.

188

Sub hoc feliciter fuit in Asia pugnatum, Deo gratia, & Guelphi, eiectione per Gibelinos, ad sua reuocati. Magna huius Papæ laus, pater pauperum. Idem edicto aboleuit libellum contra paupertatem, scriptum à Guilielmo de sancto Amore. Videtur fuisse contra mendicantes fratres. Idem Papa doctus & scriptor.

Urbanus iij.

189

Sub hoc maxime pugne Guelphorum & Gibelinorum, hi propè potiores illos afflixere. Sub eo Papa Thomas Aquinas &c.

Clemens iij.

190

Plurima huius ab omni parte laudatio. Erat vates Cunradini seditiosus, quod ut vixima esset ad cædem ducendus. Hoc Pontifice

tifice Guelphi reuixerunt, duce Carolo quodam &c. victore. Summè laudatus Papa. Lege de filiabus eius dotatis. Talem tamen secta Luteri bis terque damnat. Præfuit, adeoq; profuit 3. annis.

191

Gregorius X.

Sapiens & integer. Eò retulit studia, vt vniretur Latina cum Græca Ecclesia, & vt fieret cōtinua expeditio in Saracenos &c.

192

Innocentius v.

Laude sua dignus pontifex sex mēsiū. Dominicanos peculiariter amplexus est, amator publicæ tranquillitatis.

193

Hadrianus v. Italus.

Quid faciat Papa quadraginta dierum?

194

Ioannes xxij.

Doctus doctos subleuauit munificētia. Perijt ædificij noui ruina, cū sedisset in Cathedra octo mēses, eruditior homo, quā prudentior.

195

Nicolaus iij.

Religiosus Papa, & auctor publici in Ecclesia cultus, præterea strenuus ædificator. Rabulas forensēs sanguine pauperum vitantes, iure optimo ceu pestiferos abegit. Anno 1280.

Marti-

Martinus iij. Gallus.

196

Vir integerrimus, sed Italicis bellis indigne implicitus, semper tamen pacis expectens. Sub hoc insaniuerunt Vrīna & Hannibalis factio.

Honorius iij. Ro.

197

Aiunt probatæ fuisse vitæ Papam, qui ve prouexerit Ptochomonachos. Laudatur in delectu Cardinalium, quos habere noluit, nisi paucos, ac eosdem non minùs bonos quā doctos.

Nicolaus iij.

198

E monacho Papa, id quod infrequens non erat. Quo tempore intestinis ac cruentis pugnis exarsere Gibelini & Guelphi in Italia, & Soldan⁹ in Asia Chrianos crudeliter oppressit. Papa hic medi⁹, nō factiosus.

Cælestinus v.

199

Melior Eremitæ cultor, quā Ecclesiæ rector: homo talis, vt mereatur in albo Confessorum Christi numerari. Nihil enim nisi religiosus erat, & adeo probus, vt potuerit ipsa dici probitas. Ob eam probitatem videbatur non esse idoneus ad obeundum tantum Magistratum. Cum igitur præfuisset sex mēsihus, vltro perfert abdicationē,

E vt

vt locus nimirum esset bestiarum malefactorum.

200 Bonifacius viij. alijs Caietanjs.

Numeris omnib⁹ absolutus Alastor. Ma-
lè traxit Gibelinos, qui iidem Colu-
mnenses, item Albi, Econtrà alij Nigri voca-
bantur. Hic impurus factiois spiritus ne ho-
die quidem ferias agit. Porro qualis vita
huius Bonifacij, talis interitus. Scribunt ca-
ptum perijisse, qui Imperatoribus & regib⁹
fuerat formidandus. Hic est cinerarius il-
le, qui ad Porchetum Episcopum dixit:
Memeto q^d Gibelinus es, & cum Gibelinis
in cinere vertèris: Cinere videlicet in ocu-
los sparso.

201 Benedictus xj. Italus.

Anno Tanto hic laudatior Papa. Absoluit iu-
1303. ste, quos præcessor iniustissimè ligarat, &
pacem patriæ reuocat. Hierosolymis opitu-
laturus, ni temporis breuitate fuisset exclu-
sus, Præfuit 8. mensibus. Aiunt sanctimoni-
am vitæ miraculis à morte declaratâ fuisse.

203 Clemens v.

Curia Hæc ætate Pontificatus in Gallias trans-
apud Aue- latus est: Et Põtifce hoc Fratricelli & Tem-
monem. plarij excisi sunt, imperante Henrico Lu-
cenburgenfi. Factiones Italicæ mirandis
crumul-

tumultibus inter sese fremuerunt. Guel-
phis Guido dux est, Gibelinis verò Ma-
pheus. Ab hoc Clemente Clementinæ
descendunt. Papa sui similis, id quod argu-
it carbunculus sex millium aureorum. Vi-
de Baptist. Platinam.

Ioannes xxij.

203

Neminem iudico, sed ipsa vitæ acta te-
stantur de mortalibus. An verò cum Euan-
gelio Christi congruant, quæ fecit, iussit,
decreuit Ioannes talis, res ipsa loquitur. Le-
ge Plat. Antipapa à Lodeuico Bauaro Imp.
substitutus, suo merito perit.

Benedictus xij.

204

Contra Lodeuicum Imp. forsan non si-
ne causa censuras edit Papa hic non ineru-
ditus. Laudem tribuit patrifamilijs in col-
ligendis thesauris. Laude eadem extollitur
præcessor Ioannes. digniora non lego, li-
bens alioqui annotaturus, quippe Guel-
ph⁹, habito respectu Friderici et Lodeuici
Gibellini.

Clemens vj.

205

Perpetua Italiæ bella pontifices illis
temporibus adeò perturbarunt, vt vacan-
di Ecclesiæ suæ nullum ferè tempus fuerit

E 2 istis

istis vacuum. Inuenio igitur temporalia & secularia, rarissimè quæ Christi Iesu sunt.

206

Innocentius vj.

Ex procuratore ac Iurisperito creatus Papa, bonus œconomus, & exactor disciplinæ. Quanti autem vbique per Italiam tumultus extitere? Et ne illo quidem tempore desierunt Asiatica bella, quibus semper deditiss. fuere Pontifices, zelo liberandæ Hierosolymæ.

207

Vrbanus v.

Curia omnium horum non Romæ, sed Auenione in Gallia est, Papis ipsis Gallis existentibus. Nihil reperio de eo, quod vel magnopere laudari, vel vituperari queat.

208

Gregorius xi.

Anno

1376.

Hic Papa valde probatur ab omni virtutis genere. Et primº Auenionensi curia relicta, Romam redit, Romanus nimirum, non Gallicus Episcopus. Migratio autem Ro. Curie in Gallias, durat 70. annis. Magna lætitiæ bonus pater Romæ excipitur, ibi mores reformat &c.

209

Vrbanus vj.

Nunc tandem sapiunt Romani, postulant pastorem optimum, præferunt ex
Italiam,

Italiam, non ex Gallis: per hos enim corruerat Romæ religio. Sed in Vrbanum isto pro optimo reperiunt pessima. Ô tempora moresque pessimos. Horrendum auditu, Italiam tot tumultibus continuis fuisse concussam. Et eo adhuc tempore mutuis odijs cædibusq; inter se flagrârunt Guelphi & Gibelini, quam exitiosissimâ factionem ducentos amplius annos viguisse tota Italia scribunt, sed hanc pijssimus vir Bernardinus prædicando, admonendo, atque castigando, magna ex parte restrinxit. Hic pastor Cardinales quinque saccis insutos, Neptuno sacrificat, odio Clementis Antipapæ. Testatur Baptista infelicitè egisse pontificatum Vrbanum, huiusq; paucos deflesse mortem.

Bonifacius ix.

210

Mediocris laude pontifex. Passus est Antipapam à Gallis electum, & execrabiles Italianæ tumultus, quos satan inuexit Ro. sedis odio. Hic Annatas instituit, Et eodem æuo vendebantur indulgentiæ cum iniuriæ Ecclesiasticarum clauium. Sub hoc Chrysolaras è Byzantio in Latium græcas literas attulit, quo doctore Italia græcarum cepit. Pa-

E 3 pa

Anno

1404.

pa priuatis Affinium commodis plus equo studuit.

211

Innocentius vij.

Iuris peritus, comis ac blandus. Contra hunc quoque Antipapa Auenionensis, Petrus Luna furit, preterquam quod tot Italicorum procerum bellis affligebatur. Creator erat multorum Cardinalium, antecessorum exéplo. Annis 2. præfuit. Eo mortuo, vehemētius inualuerūt Italica bella. Maledicta sit ista dominandi cupiditas. Accessit dissidium Galliarum & Italiarum ob diuersos Papas.

212

Gregorius xij.

Pudet referre, quæ & quāta fuerint dissidia Cardinalium in eligendis Papis: dum alij hunc, alij illum præligunt, idque corrupto affectu, non spiritu bono dūce. Propter hæc & similia mala immisit Deus hæreses Ecclesiæ castigatrices.

213

Alexander v.

Optimus sanè Pontifex, etsi Minorita, idem adeò doctus, ut & doctè docuerit & scripserit. Magnus idem orator, ut ait Baptista, & magnus Prædicator. Totam ferè substantiam in pauperes dispersit. Hinc ioco solebat dicere, se fuisse diuitem Episcopum,

scopum, pauperem Cardinalem, mendicum pontificem. Hinc decessurus, hortabatur Cardinales ad concordiam, cum hac suprema voce: Pacem meam relinquo vobis &c.

Ioannes xxiiij. Neapolitanus.

214

Sub Imperat. Sigismundo. Quo tempore nondum factio Italiarum præcipua refrigerat. Homo iuris ciuili, quam Theologiæ studiosior, quemadmodum Paparum multi. Hic è Concilio Constantiensi, pflugus, capitur, ac trienio in Bauaria satis duriter asservatur, sub Teutonicis, non Italicis, custodiibus. Deinde pontificatu priuatus, vñ cum duobus Antipapis, procurante Imp. Sigismundo. De hisce duobus Antipapis supra.

Anno
1417.

Martinus v.

215

Constantie fuit electus in locum damnati Ioannis. Huic Cæsar Sigismundus præ ingenti gaudio pedes osculatur. Hic Papa mirum in modum laudatur, tam à doctrina, quam morum dexterritate. Inter partes Mediasiter exitit Constantiæ, ut omnes ad concordiam alliceret. Nulla huic in ore vox tritior, quam iustitiæ. Vñ sæpe ad puinciales suos dixit: Diligite iustitiā, qui iudicatis terrā. E Constantia Germaniæ per ambages Italiarum

E 4 Romam

Romam venit, patriæ parens salutatus. Sectis Bohemicis valde iniquus, siquidem Germania Catholica per illos diuexata diu fuit. Antipapa huius Aegidius, nihil profecit, & pudefacti sunt anticardinales. Anno ætatis suæ 63, apoplexia moritur. Præfuit 14. annis vir desideratissimus.

Eugenius iij. Venetus.

216

Inter mediocres habitus. Quo regnante, Vrfinorum & Columnensium, id est, Papi starum & Antipapistarum factio passim in Italia grassata est, cumq; hoc malo, permulta mala alia operante satana Polemophilo, in quem Deus omnipotens increpet, Amen. Exigitur autem Papa vrbe Romana per Columnenses: indè enim fugit Monastico cucullo testus: sed postea seditiosi grauissimas poenas Vitellesco duci dederunt. Illo pontifice moritur Sigismundus Imperator, & eligitur Albertus Austriæ. Indictum Basileæ Concilium nolens volens celebrat, & piè annititur, vt ex græca Latinaq; Ecclesiam vnam faciat. Tale verò factitaru Ferrariæ est, quò Eugenius Conciliu trāstulerat, mox Florentiā ob pestem. Interfuit Imp. græcoru Ioā. Palæologus vnā cū Patriar-

Patriarcha suo. Statim autem disputatione inchoata, mouet satan novos in Italia tumultus, eodq; ventum est, vt antipapa Felix crearetur, adherentibus alijs Eugenio, alijs Felici, alijs neutrales dicti. Romam veniens, audet publicitus: Viuat Eugenius. Libellis in doctos viros & Gymnasia, bellator idem & edificator, à vino abhorrens, Abstermius dictus. Per equitatum Delphini Francicum diremit Synodum Basileensem exemplo pessimo.

Nicolaus V.

217

Modis omnibus integerrimus papa. Hic operam dederat Theologicis studijs, ea de re disputator insignis, in Litanijs (quas crebras peregit) pedes ibat, homo religiosissimus. Nec aliud prius habuit, quàm bellantes principes in concordiam redigere, vt pote Martis summus osor. Hoc pontifice regnauit Fridericus tertius, pius augustus, cuius autoritate Antipapa Felix vilescit. Hoc papa, capta & amissa nobis est Costantinopolis, totius orbis nostri luctu. Summa huius beneficentia in literatos, præsertim eos quiè Græco conuertere in Latinum authores calluerunt. Nam Græca literature

E 5 tura

ratura huius papæ subsidio reuixit. Pauperum idem baculus fuit, nam & virgines inopes dotatas elocauit. Hostis auaritię præfertim sumonię plus quàm detestabilis &c. Pentametro isto claret papæ huius bonitas:

Aurea qui dederat secula Roma tibi.
Præfuit 8. annis. Anno dñi millesimo quadringentesimo quinquagesimo quinto.

218

Calistus III. Hispanus,

Plurimam laudem hic quoque meruit, maximè componendis principum Italico-
rum controuerfijs, litibus, bellis: eam ad rem dexterrimus erat papa. Titulo doctoratus insignis, Iuris lectioni præfuit. Omnis conatus huius aduersus Turcam. Vouerat enim sese illos Christi hostes finibus submoturum. Vrsinos & Columnenses sedauit. Ad Turcam redeo. Creberrimis Litanijs putauit Calistus subueniendum nostris cum Turca ad Bellogradum dimicantibus: atque in hoc bene vsus Vsumcasano Persarum rege &c. Octogenarius iam nihil de literarum studijs remisit. Vel enim ipse lætitabat bonos libros, vel lætitantes alios audiebat. Maximus elemosynarius

rius in omnes ex æquo pauperes, elocator idem nubilium puellarum. Sedit bonus pastor tribus tantum annis & nescio quot mensibus.

Pius II. Italus.

219

Qui antea vocatus Aeneas Syluius, inter doctos papas longè doctissimus, scriptorquē diligentissimus. Ex paupere adolecente vir tantus. In Basileensi Concilio scriba Pontificis, mox ab Imperatore Frederico tertio poeta coronatus, præterea Legatus missus huc illucque, ad excitandos homines nostros aduersum Turcas, postremò papa factus est, nec illi tum maior cura, quàm de inferendo bello Turcis. Alioquin omne tempus in literis conterebat, nisi quod rebus administrandis impartire oportuit. Præfuit sex annis.

Paulus ij. Venetus.

220

Inter illos hunc annumerant, qui neque de religione Christiana, neque de politia bene meriti sunt. Et quia ab omni bona doctrina fuit alienissimus, omnes bonos doctosque viros odijs ac iniurijs persecutus est, solitus hereticos appellare, quotquot humanioribus studijs Romæ vacabat, dehor-

dehortans Romanorum filios à literis polioribus. Multos eruditos non possessione sua tñ priuauit, verum in carceres etiā coniectos tormentis acerbissimis subiiecit, inter quos ipse fuit Baptista Platina, q̄ causaretur nescio quam conſpirationem, sed falso, Phalaris magis, quā Paulus. Pro se causam dicentibus respondere solebat, se ius fasq; gerere in ſcrinio ſui pectoris &c. Idem ornatu Neroniano, ſeu ſcæmineo potius, magnopere delectatus, venum expoſuit nihil non. Sub hoc floruit præſantiſſimus vir Beſſarion Cardinalis Nicenus. Perijt apoplexia ex nimia ingurgitatione, anno prælaturæ ſexto.

221

Sixtus III. Ligur.

Homo qui ætatem in artibus ingenuis detriuerat, ſcriptor idem, & ædificator, maxime inſignis ptochodochij. Alioqui in multis, quæ ſua ſunt, quærere maluit, belator videlicet haud impiger: ſed ſub titulo defendendi atq; augendi patrimonij.

222

Innocentius VIII.

Vir ſecundum nomen ſuum innocens, nec indoctus, diſertiſſimum certe prædicant, à bellis abhorruit, niſi ad quæ nolens adige-

Anno
1484

adigebat, pacis ſemp diligētiffimus ſuaſor. Dicere ſolebat, eſſe quidem, ſi oportet, arma capienda, ſed pacis recuperande, non gloriæ ſtudio. Genitor erat filij filiaq; quibus in re familiari affatim proſpexit. Sub hoc ſæuijt adhuc Vrſinorum & Columnenſium rabioſa factio.

Alexander VI. Hiſpanus.

223

Theologus ac idem Philoſophus. Hinc Meccenas ſtudioſorum extitit. Nunquam ſerè reperiri potuit, quin aut libros legeret, aut ſacris operaretur. Illudq; ſategit, vt præcipes à bellis inſtētinis vel ad pacem reuocaret, vel ad reſiſtendum Turcis inflammaret.

Pius iij.

Futurus aliquis in aſſerendo ſuo, ſi ſuperuiſſet, Ingenij laude clarus, ſedecim dies præfuit.

224

Iulius II.

Anteà Iulianus dictus, verſutus, ac acer. Contra hunc forſan non ſine cauſa Piſana Synodo agebatur, idq; opera Maximiliani Imperatoris & Lodouici Fræciæ regis. Marti quā Christo deditior, pœnitentiam tam enſiſſe dicitur.

225

Leo

Leo X.

226

A puero bonis literis imbutus, Angelo Politiano præceptore, vir mansueti animi, & Melpomenæ quàm Marti addictior, idē amator doctorum hominum. Huius tempestate surrexit Martinus Luterus author suæ sectæ, quæ statim plures genuit, maxima reipublicæ iactura.

Hadrianus VI. Germanus.

227

Pædagogus Caroli Imperatoris augustissimi, postea Cardinalis doctissimus, potestremò pontifex optimus, & qui videri potuit diuinitus datus ad tollendam hæresin Germaniæ pariter & Ecclesiæ corruptelas. Huius ingenium Paulo Iouio eruditissimo Episcopo non probari, etiam atque etiam miror.

Clemens VII.

228

De hoc deque gestis huius memoriam hominum interrogas licet. Sub hoc Luterismus diluuij instar inualuit, tale permitte Deo, vt vel eo modo redeamus ad sobrietatem.

Paulus iij. Ro.

229

Vir summus, ex nobilissima Farnesiorum familia. Huius laus ab obitu haudquaquam

quam dissimulabitur, quantumlibet reclamantibus æmulis. Numerus omnium Romanorum pontificum,
228. in hoc Paulo est
FINIS.

Paulus Apostolus ad Episcopos,
Actorum 20.

Attendite vobis & cuncto gregi, in quo vos spiritus sanctus posuit Episcopos, ad regendum Ecclesiam Dei, quam acquisiuit sanguine suo.

*Mense Ianuario, Anno Domini
M. D. XLIX.
adhuc super stite Paulo III.*

